

ΜΓ 215	=	Μοψίου ἐπιγραφή ΠΑΕ 11 σ. 333	ΜΓ 223	} = ΑΕ 15 ἀρ. 257	(ε)	=	ΛΕ 14 ἀρ. 205	
" 216	=	ΑΕ 14 ἀρ. 225	" 223α		(F)	=	" 15 " 261	
" 217	=	Ἐλατείας ἐπιγραφή ΠΑΕ 11 σ. 330	" 223β		(ζ)	=	" 15 " 262	
" 218	=	ΑΕ 14 ἀρ. 187	" 223γ		(η)	=	" 15 " 263	
" 219	=	" 14 " 203	" 224	=	" 14 " 204	(θ)	=	" 15 " 264
" 220	=	" 15 " 247	(α)	=	" 14 " 183(*)	(ι)	=	" 15 " 267
" 221	=	" 15 " 248	(β)	=	" 14 " 193	(ιβ)	=	" 15 " 269
" 222	=	" 15 " 258	(γ)	=	ΑΕ 14 ἀρ. 199	(ια)	=	" 15 " 268
			(δ)	=	ἐπιτύμβιος στήλη ἐν Λαρίση.	(ιγ)		

Σημείωσις. Κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐξελέγξιν πασῶν τῶν ἄχρι τοῦδε ἐκδοθεισῶν ὑφ' ἡμῶν ἐπιγραφῶν τῆς Θεσσαλίας ἀπ' ἀριθ. 1-270 ληφθῆσων ὑπ' ὄψιν αἰ ἐν τῇ ΑΕ τοῦ 1915 δημοσιευ-

θησόμεναι συμπληρωματικαὶ γενικαὶ παρατηρήσεις μου εἰς Θεσσαλίας ἐπιγραφάς.

Ἐν Βόλῳ τῇ 23ῃ φεβρουαρίου 1914.

Ἄ. Σ. Ἄ.

(*) Ἀντὶ ΡΑΠ ἀνάγνωθι: ΠΑΡ.

Πάπυρος ἐξ Ἀρσινόης (Φαγιούμ) τῆς Αἰγύπτου

(πίναξ 1)

ὑπὸ

Ἀντωνίου Χ. Χατζῆ.

§ 1. Ὁ πάπυρος οὗτος εὐρέθη ἐν Ἀρσινόῃ (νῦν Faijûm) τῆς Αἰγύπτου καὶ ἐδωρήθη ὑπὸ τοῦ ἐκ Σύμης Δημοσθένους Χαβιαρᾶ τῇ Ἀρχαιολογικῇ ἐταιρείᾳ, ἣτις ἀνέθηκέ μοι τὴν ἐκδοσιν αὐτοῦ.

Ὁ πάπυρος, ὅστις ἔχει μῆκος μὲν 0·23, πλάτος δὲ 0·11, ἀποτελεῖται ἐκ 18 στίχων.

Ἡ κατάστασις αὐτοῦ δὲν εἶναι δυστυχῶς ἐν πᾶσι καλῆ¹, δι' ὃ ἐνιαχοῦ τὰ γράμματα εἶναι δυσανάγνωστα (πρβ. π.χ. στίχ. 3 καὶ 4). Κατὰ τὴν δεξιὰν πλευρὰν διὰ τὴν τοῦ παπύρου φθορὰν εἶναι ὁμοίως λίαν δυσανάγνωστα τὰ γράμματα, πολλῶν δὲ μόνον ἴχνη σφύζονται.

Ὁ πάπυρος οὗτος δὲν εἶναι τῶν συνήθων, μοναδικὸς δὲ ἐν τῇ συλλογῇ τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἐταιρείας.

Εἶναι δηλαδὴ γεγραμμένος δι' ἑλληνικῶν μὲν γραμμάτων, ἀλλ' ἐν κοπιτικῇ γλώσσῃ², ὡς εὐθὺς ἀνεκάλυψα μετ' ἐπισταμένην μελέτην τῶν γραμμάτων.

¹ Δι' ὑγρασίαν, ὡς φαίνεται.

² Καὶ βεβαίως ἐν τῇ διαλέκτῳ τῆς Φαγιούμ.

§ 2. Ἡ κοπιτικὴ γλῶσσα, ἐν ἣ εἶναι γεγραμμένος ὁ ἡμέτερος πάπυρος, δὲν λαλεῖται πλέον, ἀλλ' εἶναι νεκρά, ἐξαφανισθεῖσα ἀπὸ τοῦ ΙΖ' αἰῶνος μΧ³.

Ἡ κοπιτικὴ γλῶσσα, ἣτις ἐλαλεῖτο ἐν Αἰγύπτῳ ἀπὸ τοῦ Β' μΧ αἰῶνος εἶναι συνέχεια τῆς ἀρχαίας αἰγυπτιακῆς καὶ διὰ τοῦτο ἡ σημασία αὐτῆς εἶναι μεγάλη⁴. Περὶ αὐτὴν ἠσχολήθησαν πολλοὶ⁵.

§ 3. Ἡ κοπιτικὴ γραφὴ δι' ἑλληνικῶν γραμμάτων, εἰς ἃ προσετέθησαν καὶ τὰ ἐξ συμπληρωμα-

³ Ἀπὸ τοῦ Ι' ἡδὴ αἰῶνος μΧ διὰ τὴν ἐπίδοσιν τῆς ἀραβικῆς γλώσσης εἶχε περιορισθῆ ἐν μοναῖς αἰγυπτιακαῖς. Σήμερον οἱ γνωσκαντες τὴν κοπιτικὴν γλῶσσαν Κόπται ἔμαθον ταύτην παρὰ τῶν λογίων (Αἰγυπτιολόγων) τῆς δυτικῆς Εὐρώπης.

⁴ Ὅμοιος σπουδαίας σημασίας εἶναι ἡ κοπιτικὴ γλῶσσα διὰ τὴν μεσαιωνικὴν καὶ νέαν ἑλληνικὴν, ἐπειδὴ παρέλαβε κατὰ διαφόρους χρόνους πληθὺν ἑλληνικῶν λέξεων (πρβ. χαλακώστε=ὀλοκότινος).

⁵ Οὗτω γραμματικὰς ἔγραψαν παλαιότερον οἶδε. Rosellini (Ῥώμη 1837), Peyron (Τουρίνον 1841), Schwartze (Βερολίνον 1850), Uhlemann (Λιψία 1853), κοπιτικὴν-ιερογλυφικὴν ὁ Rossi (Τουρίνον 1878). Λεξικὰ ἔγραψαν ὁ Tattam (Λιψία 1835), ὁ Peyron (Τουρίνον 1835), ὁ Parthey (Βερολίνον 1844), ὁ Levi (Vocabolario geroglifico copto ebraico, Ῥώμη 1887 κέ. 5 τόμοι). Πρβ. καὶ Abel. Koptische Untersuchungen, Berlin 1876-1877, τόμοι 2. Τὰς νεωτέρας γραμματικὰς μνημονεύομεν ἐν τῇ ἐπομένῃ σημείωσει.